

## **Arbetsordning för regionfullmäktige**

*Antagen av regionfullmäktige 2010-11-02, § 177*

Utöver vad som föreskrivs om regionfullmäktige i lag eller annan författning samt för varje nämnd fastställt reglemente gäller bestämmelserna i denna arbetsordning i tillämpliga delar.

Om ett särskilt fullmäktigebeslut eller ett nämndreglemente innehåller någon bestämmelse som avviker från denna arbetsordning gäller den bestämmelsen.

### **Regionfullmäktige**

#### **Antal ledamöter i fullmäktige**

1 § Fullmäktige har 149 ledamöter.

I vallagen finns bestämmelser om antal ersättare.

#### **Säte**

2 § Fullmäktige har sitt säte i Vänersborg.

#### **Plats och tid för sammanträdena**

3 § Fullmäktige sammanträder i sessionssalen, Kommunhuset, Sundsgatan 29 i Vänersborg.

Ordföranden kan – efter samråd med vice ordförandena– bestämma annan plats än fullmäktige bestämt för visst sammanträde.

För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för sammanträdena.

Sammanträdena bör avslutas före klockan 22.00.

Ordföranden ska före detta klockslag fråga fullmäktige om sammanträdet ska slutföras samma dag eller om återstående ärenden ska behandlas vid nästa sammanträde eller på ett extra sammanträde. Sammanträde kan också ajourneras.

#### **Nyvalda fullmäktige**

4 § Första sammanträdet med nyvalda fullmäktige hålls i november på tid som avgående fullmäktige bestämmer.

Vid detta sammanträde bestämmer fullmäktige också sammanträdesdagar för resten av året. Senast i december bestämmer fullmäktige sammanträdesdagarna för nästa år.

## **Extra sammanträde**

- 5 § Extra sammanträde ska hållas om regionstyrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs.

En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas på det extra sammanträdet.

## **Inställt eller ändrat sammanträde**

- 6 § Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde, ändra dagen eller tiden för ett sammanträde. Samråd bör även ske med regionstyrelsens ordförande och vice ordförande.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att platsen, dagen eller tiden för sammanträde ska ändras, ska ordföranden snarast underrätta varje ledamot eller ersättare om beslutet.

Om sammanträdet har kungjorts, ska beslutet anslås på regionens anslagstavla och, om tiden medger det, ska uppgift om beslutet införas i de ortstidningar som fullmäktige beslutat.

## **Ärenden och handlingar till sammanträde**

### **Ärenden**

- 7 § Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när fullmäktige ska behandla ett visst ärende, om inte annat följer av lag.

### **Utskick**

- 8 § Kungörelse om sammanträde med fullmäktige ska på lämpligt sätt lämnas till ledamöter och ersättare minst fem arbetsdagar före sammanträdet.

Regionstyrelsens förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som satts upp på föredragningslistan ska skickas till varje ledamot och ersättare före sammanträdet jämte de övriga handlingar som är av betydelse för ärendets bedömning.

Interpellationer skickas med kungörelsen.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar i ett ärende ska skickas till ledamöter och ersättare före sammanträdet.

### **Kungörelse om fullmäktigesammanträde**

I kungörelsen om fullmäktiges sammanträden i ortstidningarna ska anges motioner, interpellationer och ärenden av större allmänt

intresse. Hela föredragningslistan och de tryckta handlingarna ska finnas på regionkansliet och alla Regionens Hus.

### **Handlingar i sammanträdeslokalen**

Handlingar i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

### **Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare**

- 9 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.
- 10 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till regionfullmäktiges sekretariat. Sekretariatet låter kalla in den ersättare som står i tur att tjänstgöra.
- 11 § Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.
- 12 § Det som sagts om ledamot i 10 och 11 §§ gäller också för ersättare, som kallats till tjänstgöring.

### **Inträde under pågående sammanträde**

- 13 § Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl, får inträde ske under pågående handläggning av ett ärende, men aldrig inför en begärd omröstning.

### **Platser vid sammanträdet**

- 14 § Fullmäktiges presidium bestämmer om ledamöternas placering i sammanträdeslokalen.

Tjänstgörande ersättare tar ledamots plats.

### **Ordförande och vice ordföranden**

#### **Presidium**

- 15 § Fullmäktige väljer bland sina ledamöter för varje mandatperiod en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium). Presidievalen ska förrättas på ett sammanträde som hålls före utgången av december de år då val av landstingsfullmäktige ägt rum i hela landet.

Om någon av dessa avgår som fullmäktigeledamot eller avsäger sig ordförandeuppdraget ska fullmäktige välja annan ledamot för återstående tid av mandatperioden.

#### **Ålderspresident**

Om varken ordföranden eller någon av vice ordförandena kan vara närvarande vid sammanträde med fullmäktige ska den som varit ledamot i fullmäktige längst tid, eller om flera av fullmäktige har lika lång tjänstgöringstid, den av dessa som är till åldern äldst (ålderspresidenten), vara ordförande till dess en tillfällig ordförande utsetts.

#### **Nyvalda fullmäktige**

Ålderspresidenten skall, när fullmäktige första gången sammanträder vid ny mandatperiod, föra ordet till dess presidievalen förrättats.

### **Ordförandens befogenheter**

16 § Ordföranden har rätt att begära uppgifter från nämnder, beredningar och förvaltningschefer/motsvarande om utredningsläget i ärenden som kan tänkas bli behandlade i fullmäktige.

#### **Ordningen vid sammanträdet**

Om någon talare i sitt yttrande avlägsnar sig från ämnet eller uppträder på ett sätt som strider mot god ordning och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig får ordföranden ta från denne ordet. Ett sådant ingripande får inte ske p.g.a. innehållet i talarens anförande. Ordföranden har också möjlighet att upplösa sammanträdet.

#### **Direktiv för tillämpning av arbetsformerna**

Ordföranden har rätt att, i samråd med vice ordförandena, utfärda direktiv för tillämpning av arbetsformerna.

### **Revisionsberättelse och ansvarsprövning**

17 § Revisionsberättelse för det föregående årets verksamhet ska lämnas till ordföranden senast under maj månad. Presidiet bereder ärendet. Ordföranden beslutar efter samråd med fullmäktiges sekretariat om de remisser, som kan behövas.

### **Turordning för handläggning av ärenden, upprop**

#### **Turordning för handläggning av ärendena**

18 § Fullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp på föredragningslistan.

Fullmäktige kan besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med på föredragningslistan (t ex brådskande ärende).

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

### **Upprop**

I inledningen av fullmäktiges sammanträde förrättas upprop. Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag och när ordföranden anser att det behövs.

Icke tjänstgörande ersättare ska anmäla sin närvaro till sekretariatet.

Om ledamot infinner sig under sammanträdet ska detta anmälas till fullmäktiges sekretariat.

### **Deltagande i sammanträdet av andra än ledamöter och ersättare**

19 § Vissa förtroendevalda, som inte är ledamöter, har rätt att delta i eller kan kallas för att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten. Detta gäller:

- ordförande eller vice ordförande i regionstyrelsen,
- ordförande eller vice ordförande i nämnd eller beredning när ärende som beretts av nämnden eller beredningen behandlas och när interpellation eller fråga som ställts till ordföranden i nämnden eller beredningen besvaras,
- ledamot i regionstyrelsen, och ordförande eller vice ordförande i utskott, kommitté eller beredning till nämnd, av fullmäktige utsedd ordförande eller vice ordförande i styrelse för aktiebolag, ekonomisk förening eller stiftelse som svarar på interpellation eller fråga
- revisor hos regionen vid behandling av revisionsberättelse för den verksamhet uppdraget avser och i samband med pågående granskning.

Tjänsteman eller utomstående sakkunnig kan kallas att lämna upplysningar. De får inte delta i överläggningen.

Utomstående sakkunnig är inte skyldig att inställa sig.

### **Talarordning, yrkanden, omröstning m m**

#### **Talarordning**

20 § Ledamot ska hålla sitt anförande från talarstolen eller annan plats som ordföranden bestämmer.

De som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning de anmält sig. Annan får ordet i den ordning ordföranden bestämmer.

Den som får ordet för replik får tala i högst 2 minuter.

### **Yrkanden**

Om ordföranden anser att det behövs ska yrkandet eller anteckningen till protokollet avfattas skriftligt.

### **Omröstning**

Innan omröstning sker ska voteringsproposition uppläsas och godkännas.

Ordföranden bestämmer om omröstning ska ske med hjälp av omröstningsanläggning eller efter upprop.

### **Vid användning av omröstningsanläggningen ska följande gälla:**

Efter anvisning av ordföranden ska ledamöterna avge sina röster genom att trycka på några av knapparna  Ja,  Nej eller  Avstår, sedan ordföranden meddelat att det är klart att rösta.

När omröstningen förklarats avslutad kan avgiven röst inte ändras i omröstningsanläggningen.

Vid felröstning ska detta anmälas för anteckning i protokollet.

Resultatet av omröstning bör redovisas på storbildsskärm i fullmäktigesalen och utskriften av omröstningen tas in i protokollet.

### **Vid omröstning efter upprop ska följande gälla:**

Ordföranden ska vid uppropet biträdas av de två ledamöter som utsetts att justera protokollet.

Ledamöterna och tjänstgörande ersättare ska avge sin röst efter upprop av namn. Ordföranden ska avge sin röst sist.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

### **Propositionsvägran**

21 § Ordföranden avgör om ett yrkande är ett nytt ärende eller ligger inom ärendets ram. Om yrkandet innebär en ny fråga ska ordföranden vägra ställa proposition på det. Ordförandens beslut kan inte ställas under omröstning.

I övrigt får ordföranden inte vägra proposition i annat fall än då ordföranden anser att beslutet strider mot gällande lag eller allmän

författning. Ett sådant beslut av ordföranden kan ställas under omröstning.

## **Val**

22 § Vid val ska de ledamöter som utsetts att justera protokollet biträda ordföranden vid röstsammanräkningen.

De valsedlar som avgivits ska förvaras på betryggande sätt till dess besluten vunnit laga kraft.

### **Majoritetsval**

Valsedel, som avges vid majoritetsval, ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

Valsedel är ogiltig

- om den tar upp namn på någon som inte är valbar,
- om den tar upp flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- om den tar upp namn som inte klart utvisar vem som avses eller
- om den i övrigt inte uppfyller ovan angivna förutsättningar.

### **Proportionellt val**

Särskilda föreskrifter finns i lagen 1992:339 om proportionellt valsätt. Om valsedlar vid proportionella val gäller dessutom:

Valsedeln ska ha partimärkning av något slag och den får uppta ett eller flera namn.

Den blir i övrigt ogiltig på samma sätt som anges för majoritetsval.

## **Reservation m m**

### **Reservation**

23 § Reservation kan vara muntlig eller skriftlig. Reservationen ska anmälas innan sammanträdet avslutas. Skriftlig reservation ska lämnas till fullmäktiges sekretariat före protokollets justering.

### **Deltar inte i beslut**

Den ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut ska anmäla detta till ordföranden innan beslutet fattas. Görs ingen sådan anmälan anses ledamoten ha deltagit i de beslut som fattas med acklamation.

### **Protokollsanteckning, särskilt yttrande m m**

Ordföranden bestämmer om en muntlig protokollsanteckning får tillföras protokollet. Regionfullmäktige avgör om en skriftlig protokollsanteckning får bifogas protokollet.

## **Motion**

24 § Motion ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en eller flera ledamöter eller tjänstgörande ersättare.

Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma motion. Om så sker ska fullmäktiges sekretariat uppmana motionären att dela upp motionen.

Motion väcks av ledamot, genom att den inlämnas till fullmäktiges sekretariat. Sådana motioner anmäls vid fullmäktiges nästa sammanträde.

Tjänstgörande ersättare kan lämna in motion till sekretariatet under fullmäktiges sammanträde, varvid motionen anmäls under sammanträdet.

Motionären ska ges tillfälle att, under högst två minuter, presentera motionen i samband med anmälan. Någon överläggning får inte ske i samband med presentationen.

### **Anmälan om oavslutade motioner**

Om en motion inte besvarats inom ett år från det den väcktes ska anmälan ske enligt 5 kap 33 § kommunallagen i samband med att regionstyrelsen varje år lämnar förteckning över ärenden som inte avslutats.

### **Återtagande av motion**

Fullmäktige avgör efter begäran av motionären om beredningen av en motion ska avbrytas.

## **Interpellationer**

### **Ämnen mm**

25 § Interpellation ska avse ämne som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. Den får inte avse myndighetsutövning mot enskild. Interpellation ska ha ett bestämt innehåll och vara försedd med motivering. Den bör ställas i angelägenhet av större intresse för regionen.

I samma interpellation får inte behandlas frågor av olika slag.

Interpellation får, förutom till ordföranden i en nämnd eller fullmäktigeberedning, även ställas till ordföranden i utskott/beredning/kommitté till styrelse/nämnd samt till, av fullmäktige utsedd, ordförande i styrelse för aktiebolag, ekonomisk förening eller stiftelse.

Fullmäktige beslutar utan föregående överläggning om en interpellation får ställas.

### **Inlämnande**

Interpellation ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av ledamot eller tjänstgörande ersättare.

Den ska av ledamot lämnas in till regionfullmäktiges sekretariat senast 14 dagar före det sammanträde som den avses ställas.

### **Besvarande**

Interpellationen bör besvaras på det sammanträde till vilket den ställts.

Regionfullmäktiges sekretariat överlämnar interpellationen till den ordförande, till vilken den är riktad eller efter samråd med fullmäktiges ordförande och interpellanten, till annan ordförande som är mer lämpad att svara.

Skriftligt svar utsänds till ledamöterna senast två arbetsdagar före det sammanträde då interpellationen ska bli besvarad. Det muntliga svaret kan därför begränsas till en sammanfattning.

Nämndordförande får överlämna besvarandet av interpellationen till en av fullmäktige utsedd ledamot i regionalt aktiebolag, förening eller stiftelse.

Regionstyrelsens ordförande får dessutom överlämna besvarandet till någon annan i regionstyrelsen som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att svara.

### **Återtagande av interpellation**

Inlämnad interpellation kan återtas av interpellanten tills dess att fullmäktige beslutat att interpellationen får ställas. Därefter avgör fullmäktige, efter begäran av interpellanten, om interpellationen ska utgå.

### **Ersättare**

Ersättare får bara väcka interpellation under sammanträde i fullmäktige då han eller hon tjänstgör. Interpellation från tjänstgörande ersättare besvaras normalt vid nästkommande sammanträde. Endast om ersättaren tjänstgör vid det tillfälle när interpellationen besvaras har ersättaren rätt att delta i överläggningen.

## **Fråga**

26 § Ledamöter och tjänstgörande ersättare får vid frågestund ställa frågor till ordföranden i en nämnd eller fullmäktigeberedning, ordföranden i utskott/beredning/kommitté till styrelse/nämnd samt till ordföranden i styrelse för aktiebolag, ekonomisk förening eller stiftelse som väljs av fullmäktige.

Fråga ska vara skriftlig och vara inlämnad till regionkansliet senast en timme före sammanträdet början. Frågan ska ha ett bestämt innehåll och får vara försedd med kort inledande förklaring.

Fullmäktige beslutar utan föregående överläggning om en fråga får ställas. Ordföranden i fullmäktige avgör i vilken ordning frågorna ska besvaras.

Svar lämnas muntligen.

Reglerna om överlämnande av interpellation gäller i tillämpliga delar också på fråga.

När fråga besvaras får bara den ledamot som ställt frågan och som svarar delta i överläggningen.

### **Beredning av ärende**

27 § Om fullmäktige inte beslutar annat avgör regionstyrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska behandla remitteras.

### **Justering**

28 § Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter, i allmänhet på regionkansliet i Vänersborg. Tiden för justeringen anges vid fullmäktiges sammanträde och i kungörelsen.

Om två eller flera fungerat som ordförande under sammanträdet justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som denna ordförande lett.

#### **Omedelbar justering**

Fullmäktige får besluta om att justera viss eller vissa paragrafer omedelbart. Sådan paragraf ska redovisas för de justerande innan sammanträdet avslutas.

Om omedelbart justerad paragraf inte kunnat redovisas skriftligt innan sammanträdet avslutats får beslutet ändå expedieras direkt på fullmäktiges sekreterares ansvar.

### **Protokoll, tryckning**

29 § Fullmäktiges protokoll med tillhörande handlingar förvaras på regionkansliet i Vänersborg.

Anteckningslistor från öppen omröstning och avlämnade valsedlar ska förvaras på betryggande sätt till dess protokollförda beslut vunnit laga kraft.

Fullmäktiges sekretariat svarar för tryckning av protokoll och översänder dem till fullmäktige.

## **Expediering m m**

30 § Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasierar fullmäktiges skrivelser och andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn om inte fullmäktige beslutar annat.

Protokollet och utdrag ur detta undertecknas av sekreteraren.

Utdrag ur protokollet ska sändas till de nämnder, andra organ och personer som direkt berörs av besluten.

Regionstyrelsen och regionens revisorer ska få hela protokollet.

## **Fullmäktigeberedningar**

31 § Fullmäktige kan tillsätta beredningar för utredning av olika frågor. Ledamöterna kan väljas såväl inom som utom fullmäktige.

Beredningen utser själv sin sekreterare men regionkansliet kan vanligtvis tillhandahålla sekreterare.

Beredningen får begära yttranden och upplysningar från regionens nämnder, beredningar och anställda.

## **Valberedning**

32 § Fullmäktige utser för varje mandatperiod en valberedning.

Regionfullmäktige utser bland beredningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som fullmäktige ska behandla med undantag av val av

- fullmäktiges presidium,
- valberedning,
- regionstyrelse,
- revisorer i stiftelser och samordningsförbund
- arvodesberedning samt
- brådslande ärenden.

År då allmänna val ägt rum utses valberedningen av de nyvalda fullmäktige.

Valberedningen består av en ledamot och en ersättare från varje i fullmäktige representerat parti.

Beredningen sammanträder på kallelse av ordföranden.

I övrigt bestämmer valberedningen sina arbetsformer.

## **Arvodesberedning**

33 § Fullmäktige utser för varje mandatperiod en arvodesberedning.

Regionfullmäktige utser bland beredningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Arvodesberedningen ska lägga fram förslag avseende arvodes- och ersättningsregler till förtroendevalda samt i de fall så erfordras tolka de av regionfullmäktige fastställda bestämmelserna.

År då allmänna val ägt rum utses arvodesberedningen av de nyvalda fullmäktige.

Arvodesberedningen består av en ledamot och en ersättare från varje i fullmäktige representerat parti.

Beredningen sammanträder på kallelse av ordföranden.

I övrigt bestämmer arvodesberedningen sina arbetsformer.

## **Tillfälliga beredningar**

34 § Fullmäktige kan tillsätta tillfälliga beredningar för utredning av olika frågor.

Fullmäktige bestämmer beredningens sammansättning och tiden för uppdraget.

Beredningen kan utse rapportörer för sitt arbete. En rapportör är en tillfällig beredning med bara en ledamot.

Om beredningen inte fullgjort sitt uppdrag inom tiden för uppdraget ska regionstyrelsen begära redogörelse för verksamheten, beräknad tid för slutredovisning av uppdraget och anmäla detta för fullmäktige.

## **Gruppledare**

35 § Varje partis fullmäktigegrupp ska till fullmäktiges sekretariat skriftligen anmäla en gruppledare. Gruppledaren ska vara partigruppens kontaktperson gentemot fullmäktiges presidium.

## **Partibeteckning i protokoll**

36 § Ledamot eller ersättare som under pågående mandatperiod lämnar eller utesluts ur det parti de invalts för, avgör om partibeteckningen ska kvarstå eller ersättas med beteckningen (-).

## **Representationskommitté**

37 § Regionfullmäktige ska inrätta en representationskommitté med uppgift att hantera fullmäktiges representation. Representationskommittén består av regionstyrelsens och regionfullmäktiges presidium.

## **Allmänhetens frågestund**

38 § Allmänheten kan beredas tillfälle att ställa frågor (allmänhetens frågestund) vid sammanträden med fullmäktige, vid de tillfällen som ordföranden efter samråd med vice ordförandena bestämmer.

I kungörelsen till dessa sammanträden ska anges att allmänhetens frågestund ska förekomma. Allmänhetens frågestund hålls, innan fullmäktige behandlar de ärenden som finns upptagna i kungörelsen.

Frågan ska vara skriftlig och avse ämne inom ramen för regionfullmäktiges handläggning.

Fullmäktiges presidium avgör om frågan får ställas.

Ordföranden bestämmer i förekommande fall den tid fullmäktige ska avsätta för frågestunden.

Under frågestunden får någon överläggning inte förekomma.

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena hur frågestunden ska genomföras och låter kalla de förtroendevalda eller anställda hos Regionen som behövs för att lämna upplysningar under den.